

کتابخانه کاتب

کتیبه کاتب

نوسین و نامده کردنی فهد گردهوانی

دهمیک بوو حهزم دهکرد دهربارهی ئەو کتابانه بنووسم که له کتیبخانهکەم به بی نازار پالکەوتوون ، هەندیکیان زیادن و هەر لیکم کردۆتەوه و نەمخویندۆتەوه ، ئەویش خۆشهویستیم بۆ کتاب وای لیکردووم فریانی نەدهم نەگەر نا هیچ پێویستیم پێیان نیه ، بەلام پەرتوکخانهکەم پێیانەوه گەورهبووه... له هەولێری خۆشهویست له چایخانهی مەچکۆ ئەزنیف و دۆمینهمان لەسەر کتابەکانی بەعس دەکرد، ئەوهی بیدۆراندبایه دەبوایه کتابی بەعسی بدڕینی که لەمائهوه هەلیگرتبوو، ئەو کاتە شۆرشێ مەلامستافای بارزانی هەرەسی هینا بەعس کەوتە چاپ کردنی کتابەکانی خۆی بەزمانی کوردی ، ئەوانەیی بڵاویان دەکردهوه و بەسەر خەلک بە خۆراییی دابەشیان دەکرد وا له ژیان و له کوردستان و دەرەوه دەژین و هەندەکیان هاواریش دەکەن و بەناوی هەردوو حیزبی کوردی کوردایەتی گەرمیش دەکەن ، هەندەکیان نەوهنده ترسنۆک بوون پێیان خۆش نەدهبوو بچمه سەردانیان له جیگای کارەکانیان ... کتابەکانی بەعس به شیوهیهکی زۆر جوان چاپدەکران وکاغەزهکانیشی (نەوهلباب) بوو ، نێمەیی خویندەوار و نووسەرەکان که له یاری بماندۆراندبایه دەماندراند یان دەمان دایه مندالەکانی گۆلهبەرۆژه و نوکیان دەفرۆشت بۆ کارەکیان بەکاریان بهینن... زۆر بێنیحترامیمان بهو جۆره کتابانه دەکرد... جارێک دۆراندم گووتم نەمن کتابی بەعسیم نەماوه رۆژنامەیی الثوره لاپەرەیی الثقافەم ماوه ئەوان دەدرینم ، عەباس عەبدوڵا یوسفی برادەرم گووتی شیعەرەکانی عبدالرزاق عبدالواحد بدڕینه نەمن دیوانی ئەوم له مالتان دیوو، منیش گووتم شیعەرەکانی کۆنن نەوکاتە (تقدیمی) بوو که نەو شیعەرەکانی نووسیوو، گووتی نیستا سەگوسەگبابە دەبی بیدڕینی ، منیش شیعرومیعرم دەنووسی له کۆرەکی شیعریشم خویندبووه ، بەلام دەبوایه پەیمانەکەم بهینمە دی و دیوانی ئەو شاعیره که ببوو بەعسی دام به مام حوزیری دوکانداری دراوسیمان هەتا گۆلهبەرۆژه و نوکی تیدابفرۆشی ... ناوات و هیوایەتی من کتابە ، نەم خوەم له هەولێرهوه لهگەڵ خۆم بۆ دەرەوه هیناوه ، لەوئ بهو رۆژانه کەمەیی وەرم دەگرت کتاب و رۆژنامە و گووفارم پێدەگری ، پاشان وورده وورده زۆر بوون ، که هاتمه دەرەوه و بەعس پری دایه حیزبی شیوعیش ، نیتەر ئەوهی هاوڕییان بۆیان کرا بردیانە دەرەوه و کتابەکانم هەندیکیان لهگەڵ پێشمەرگە بووه هاوڕی و له سەنگەردا دژی رژیمی فاشی و دیکتاتۆری بەعس دەجەنگا... ئەوانەیی تر دایکم له ترسی بەعس خستیه ژیر مەنجەلی ساوار کولاندن ، سالی 1982 به کتاب و گووفار و رۆژنامە و نووسراو و وینهی یادگاری خۆم و هاوڕییانم ساواریان کولاند... هەتا سالی 1990 نەو هەواله دلتهزینەم نەدەزانی ، کاتی دایکم هاتە لامان یەکسەر هەوالی ژوورەکەیی کتابان و باولی نووسراو وینەم پرسیار کرد ناخۆ لهجینی خۆیانن ، دایکم به گریانەوه ئەو کارەساتەیی بۆ گێرامهوه ، نەگەر دەستم بەتال بیت بەشی رۆمانیک دەکات نەگەر بخریتە سەر کاغەز... دایکم گووتی فشارمان خرابوو سەر ئەوهی هاوڕییان بۆیان پێویست بوو بردیان و ئەوهی تریش گوتیان لەناوی بەرن و بیسووتینن چونکه دینه پشکنینی مالهکەتان ، نێمەش له ترسان و به فیلی ساوار کولاندن هەموومان خسته ناوگوش {گۆنیه و لەبن مەنجهرمان نا، هەر دەدگوت بەزینە و ناگری نەوهنده خۆش بوو، خوشکانت هەر دەگریان ، بەلام دەیانگووت نەگەر بێتەوه دیسان کتابی لۆ دەگرینهوه... منیش دەستخۆشی ئەو کارەم لیکرد و گووتم خەم مەخۆ وا له ستۆکھۆلم دەستم به کۆکردنەوهی رۆژنامە و

گۆفار و کتابان کردۆتەوێه که گەرایهوه به خوشکان و برادەرانی بۆ با خەمیان نەبێت و هیچی تر خەم نەخۆن... که دایکم هاتە لام و بینی مائەکەم هەر کتاب و کاغەزە نێتر دۆی خۆش بوو ، یەک دوو رەسمی لەتەنێشت کتابان گرت هەتا بە خوشکان نیشان بدات ، ئەوانیش بە تەلەفۆن شادمانی خۆیان پێراگەیاندم ، بە هەر سێ خوشکان دەستیان کردبوو بە کتاب کڕین و کتاب کۆکردنەوه ، منیش لێرە وا هەر خەریکم... بۆ شایادی کتاباکاتم که ببوو هاورێی پێشمەرگە ، لە رینگای نێران گەلێک لە هاورێیان نامەیان بۆ روانە دەکردم باسی کتابەکانیان دەکردم و دەیان گوت و لە بارەگای حیزبدا لەجیاتی خۆت کتابەکانت بە مۆری کەسکەوه لەگەڵمان دەژین، لە حەفتایەکان مۆرەکی ناوی خۆم بەو شیوەیه {فهد محمد گردهوانی} لە شاری کەرکوک هاورێم نەنۆر قادر بۆی دروست کردبووم و پارەکەشی که 750 فەلوس بوو هەر لێی وەرنگرتەوه و بوو دیاری ئەو هاورێ و بڕایەم ، کاکە نەنۆر نێستاکەش بە دایکم دەلێ دایه و بۆ خوشکانیشم وەکو بڕا یارمەتی داو ، لەو سەفەری دوایەم لەمانگی نایار 2005 که لەگەڵ مائ و مندال گەرامەوه هەولێر، لە خوشیان که لە سەیران بووین پیکەوه لەگەڵ مائی دوو هاورێی ترم ، کاکە نەنۆر داوای لە دەهۆل و زورنا کرد بێتە سەر خاوەنەکەمان و دەستمان کرد بە هەڵپەرکێ ، ئەوهش بوو یادگاریک لەو یادگاریه زۆرانەیه که قەد لەیاد ناکرێن چونکه من یەکەم جارە بە دەهۆل و زورنا هەڵپەریم... جا کتابەکانی من بەو مۆرە ناسراو بوون ، که ئەو کاتەش کەم کەس مۆری ناوای هەبوو... وەکو گووتم خەریک بووم لێرە کتابان کۆبکەمەوه ، بەلام دوو جارن لێرەش کتابخانەم کەوتە شالۆی نەمان... هەتا ئەمڕۆش گەلەکم کتاب لەولا و لەولا نووش درایه ، بەلام هەر وەکو گووتم هەر لەنەبیوونی باشتره و شوکۆر بایی نەوه دەکات بۆم کتایم هەیه... نەوهی جینگای سەرسۆرمانی من بوو کاتیک سالی 1992 کتابخانە گەورهکەئی مائی کاک ممتاز حەیدەری و مامۆستا مەرف خەزەندەرم بینی ، بەراستی کتابخانەئی گەورەن و کتایی گەلێک زۆری تێدایه ، هەتا ئەمڕۆ شتی وام لە هیچ شوێنێک نە بینیووه ... بێستوو مەمۆستایان حەمەئی مەلاکەریم و کەمال فونادیش کتابخانەئی گەورەیان هەیه و خاوەنی گەلێک کتاین ... لە ئەوروپاش کاک فەرهاد شاکەلی شاعیر گەلەک کتایی کۆکردیتەوه و لەو دوایەش پەشێوی شاعیر دەستی پێکرد بەتایبەتی که بوو خاوەن مائ و شوێن ، لەبیرمە لە سەرەتا داوای دەکرد و دەیگوت هەر کتابەک دوو دانە لە کتیبخانەکەت هەبێ یەکیان دەبەم ، جا نازانم لەلای من هیچ دەست کەوت یان نا ، بەلام ئەویش نێستاکە کتایی زۆرە ، کاک جەمشید حەیدەریش کتایی گەلەک زۆر بوو ... نەمن لێرە داوا دەکەم ئەوانی لە هەولێر دەستیان دەروا و پارەیان وا لەبەر دەستە و نازانن نەچی بدن ، نەگەر چی دەزانم مامۆستایان مەرف خەزەندەرم و ممتاز حەیدەری کتابان نافروشن و پێویستیان بە پارە نیه بەلام با یارمەتی ئەو بەرێزانە بدریت و بە یارمەتیەکی گەلەک زۆر هەردوو کتابخانە بکریته یەک و لە شوێنێک دابنرێن بەناوی پەرتوکخانەئی م. خەزەندەرم و م. حەیدەری ، ئەو مائەش لێرسراویکی هەبێت که چاودێری کتابان بکات و کۆمەڵگای کۆردەواری سوودی لێو بەگریته... ئەو پێشەکیەم بۆیه درێژ دارشت هەتا خویندەوار بزانی چەندم کتاب خۆش دەوێ... ئەمن هەر کتابەکم بکەویتە بەردەستی بەو چاوه دەخوینمەوه که خەتی بە ژێر دادهینم ، جا مامۆستای هەردەم زیندوو کاک کەریمی حسامی دەیگوت پشنت شکاندوو ، هەر بۆیه که کتابەکانی لەلای من دەبرد دەیگویی ناسانە بۆ خویندەنەوه نەوهی دەبێ بخویندیتەوه نەتو خەتت پێداهێناوه ، زۆر بەی نووسراوەکانی خۆشی دەدامی هەتا هەلەئی چاپی بۆ بدۆزمەوه ، لە گەلێک شوێنی نووسراوەکان سوپاسیشی کردووم ، یادت بەخێر کاک کەریم... جا نەگەر کتایی خۆشم نەبێت زۆر بە پاکێ و چاکێ دەدەمەوه خاوەنەکەئی و لەو کاتەش که سەرەتا پێک دین بۆ ماوهی چەندم پێویستە ، کتابەکه دەدەمەوه دەستی... لە کاتی دەرکردنی رۆژنامەئی سەردەمی نوێ بەشی زۆر بەی ئەو کتایانەئی بۆمان دەهات بۆ خوینەر باسم دەکرد و دەرپارەئی دەمنووسین ، بە ناوی خۆم جار جارە و بەناوی خوازیار دەرپارەیان بلۆدە کردەوه ، کاک کەریم و کاک جەمشید کتابەکانیان بۆ لەسەر میزی دادەنام و منیش دەرپارەم دەمنووسین... نێستا منیش باسی ئەو کتایانە دەکەم که لە ناو کتیبخانەکەئی خۆم هەن ، ئەوانە بە زنجیرەیهک و دوان تەواو نابن بەلام بۆ نەوهی هەر نەکەویتە خانەئی ریکلام نەگەر بۆم پێدا بێت نووسەرەکەش بە گوێرەئی شارەزایی و بەدەست خستنی زانیاری

به كوردی دهناستیم ، نهوهی دهیاناسیش و زانیارییهكان بۆیان زیادهکیه نهوا خویان ماندوو نهکهن و پیویست ناکات نهو باساته بخوینیتتهوه ، بهلکو با ههولبدا نهویش له شوینی خۆی کتابی چاک و به سوود به کوردان بناسینی ، یا رنگه بۆمن ببیته دهراگیهک بۆ چوونه ژورهوهی ناوهروکی نهو کتیبه... نهو کتابه کوردیانهی که من ههمه هیچی دهبارهی ناووسم چونکه لهبۆ به دهست خستنی کوردان ناساتر... من چونکه دایکم خۆش دهوئ و خاوهنی پینج خوشکاتم و سی کچیشم ههیه و هاوسهری ژیانیشم خۆش دهوئ و ههر له ژیانمدا به گشتی ژنم خۆش دهوئ بۆیه یهکهه ناساندنم دهبیته نووسهری ژن ، نهگهرنا له کتابخانهکه نووسهری بهناوبانگتر و باشترم ههیه که دهستی پینکهه...

نووسهری مه فریسی فاتیمه مه رنسی {فاطمه المرینسی}

نهو نووسهره سالی 1940 له ناوچهیهکی شاری فاس له دایک بووه... بهشی ههره زۆربهی نووسینهکانی به زمانی فهره نسی یه... له دانشگاهی سوربۆنی فهره نسا زانستی رامیاری خویندوووه ، ئیستاگهش مامۆستایه له دانشگاه ، بهردهوامه له نووسین و زیاتر وهکو نافرته دهبارهی ئیسلام دهنووسی نهههش ناوی نهو کتابانهی که له کتابخانهکهی مندا ههیه :

1/السلطانات المنسیات نساء رئیسات دوله فی الاسلام ترجمه عبدالهادی عباس - جمیل معلی 320 لاپه رهیه .

2/الخوف من الحداثه الاسلام والديمقراطيه ترجمه د.محمد الدبیات 254 لاپه رهیه .

3/ما وراء الحجاب ترجمه احمد صالح 240 لاپه رهیه .

4/احلام النساء الحریم حکایات طفوله فی الحریم ترجمه میساء سری مراجعه و تقدیم محمد المیر احمد 279 لاپه رهیه .

5/نساء علی اجنحه الحلم ترجمه فاطمه الزهراء ازرویل 270 لاپه رهیه .

6/الجنس كهندسه اجتماعیه .

7/الحب فی حضارتنا الاسلامیه.

8/الحریم السیاسی النبی والنساء ترجمه المحامی عبدالهادی عباس 240 لاپه رهیه .